

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	10/27/2020
Spisová značka:	6 Tdo 948/2020
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2020:6.TDO.948.2020.1
Typ rozhodnutí:	USNESENÍ
Heslo:	Dovolání
Dotčené předpisy:	Důvod dovolání, že bylo vedeno trestní stíhání, ač bylo nepřípustné § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.
Kategorie rozhodnutí:	D

6 Tdo 948/2020-2963

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 27. 10. 2020 o dovolání obviněného L. K., nar. XY, bytem XY, fakticky XY, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 12. 2019, sp. zn. 12 To 49/2019, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 41 T 9/2018, t a k t o :

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného L. K. **odmítá**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 4. 4. 2019, sp. zn. 41 T 9/2018, byl obviněný L. K. (dále jen „obviněný“, příp. „dovolatel“) uznán vinným pod bodem I. zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku a pod bodem II. zvlášť závažným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, kterých se podle skutkových zjištění jmenovaného soudu dopustil tak, že

I.

dne 26. 3. 2014 jako zástupce spol. M. I. B. I. s. d. f., IČ: XY, sepsal jako zprostředkovatel po předchozím příslibu zajištění úvěru ve výši 95 000 000 Kč na refinancování stávajících úvěrů, s tím, že má úzké vazby na vedení spořitelního družstva A., a proto je schopen požadovaný úvěr zajistit, ač se toto jeho tvrzení nezakládalo na pravdě, a v úmyslu se obohatit s poškozeným J. M., nar. XY, zástupcem společnosti C. R., smlouvu o zprostředkování, na základě které měl v postavení zástupce obchodní společnosti M. I. B. I. s. d. f., vyvíjet činnost směřující k tomu, aby společnost C. R., uzavřela se společností A., spořitelní družstvo, IČ: XY, úvěrovou smlouvu, která bude financovat nové, nebo refinancovat stávající úvěry skupiny C. R., kdy za tuto činnost měla být vyplacena zprostředkovateli odměna ve výši 27 000 Kč za každý schválený, resp. načerpaný jeden milion korun českých, na základě této smlouvy uhradila poškozená společnost obžalovanému zálohu ve výši 847 000 Kč (včetně DPH), a to na účet společnosti M. I. B. I. s. d. f., č. účtu XY, konkrétně dne 4. 4. 2014 částku 423 500 Kč, dne 15. 4. 2014 částku 215 000 Kč a dne 22. 4. 2014 částku 208 500 Kč, avšak obžalovaný úvěr u spořitelního družstva A. nezajistil a finanční prostředky získané vyplacením zálohy si ponechal pro

vlastní potřebu, čímž způsobil obchodní společnosti C. R., IČ: XY, škodu ve výši 847 000 Kč,

II.

1) v období od léta roku 2013 do 4. 5. 2016 v úmyslu obohatit se o finanční prostředky poškozeného J. J., nar. XY, vylákal na něm finanční hotovost v celkové výši 22 300 000 Kč, kterou poškozený vyplatil postupně, a to jednak na základě tří smluv o půjčce uzavřených s obžalovaným ve dnech 26. 7. 2013, 9. 10. 2013 a 30. 12. 2013, vždy na částku 1 000 000 Kč, takto ze smluv o půjčce poškozený vyplatil obžalovanému celkem 3 000 000 Kč, přičemž obžalovaný odůvodňoval půjčky řešením svých podnikatelských aktivit a poškozeného opakovaně utvrzoval v tom, že je prosperujícím podnikatelem s vysokými příjmy, a že se poškozený bude podílet na ziscích z podnikání obžalovaného, ač si vzhledem ke své finanční situaci i datům splatnosti půjček byl vědom toho, že nebude schopen finanční prostředky vrátit, dále pak poškozený převedl k žádosti obžalovaného bankovními převody ze svého účtu č. XY na účty obviněného L. K., a to na účet č. XY v bance Citibank, na který převedl pěti postupnými platbami v době od 15. 9. 2014 do 18. 11. 2014 celkovou částku 1 700 000 Kč, a na účet č. XY v Komerční bance, na který převedl osmi postupnými platbami v době od 29. 7. 2013 do 22. 8. 2014 částku celkem 4 600 000 Kč, dále pěti postupnými platbami v hotovosti předal obžalovanému v období 3. 10. 2013 až 4. 5. 2016 částku ve výši celkem 1 300 000 Kč, dne 10. 9. 2013 předal obžalovanému v hotovosti částku 8 000 000 Kč, dne 17. 9. 2013 částku 2 000 000 Kč a dne 26. 9. 2013 částku 1 700 000 Kč, a to pod nepravdivou záminkou uváděnou obžalovaným, a to též v návaznosti na již dříve poskytnuté půjčky, kterou byl příslib obchodní transakce spočívající v získání fotovoltaické elektrárny D., která je umístěna na pozemku parc. č. XY v obci XY, k. ú. XY, zapsáno na LV XY, přičemž peníze poškozeného záměrně nepoužil ke sjednanému účelu, a tím, že porušil ujednání ve smlouvě o postoupení pohledávky uzavřené dne 12. 8. 2015 mezi spol. S. se sídlem XY, jako postupitelem a spol. S. 7, se sídlem XY, zastoupené obžalovaným K. jako postupníkem nezaplacením sjednané ceny za postoupení pohledávky ve výši 17 000 000 Kč ani její části do termínu uvedeného v čl. III. citované smlouvy, tedy do dvou dnů, a ani v prodlouženém termínu, došlo ke zrušení této smlouvy a dne 18. 11. 2015 byla pohledávka prodána jinému kupci, přesto obviněný K. nadále, a to i po prodeji pohledávky jinému kupci, vzbuzoval v poškozeném J. dojem, že má skutečně reálnou možnost zajistit slibované vlastnictví pohledávky a tím získání předmětné elektrárny, a na podporu svého tvrzení a za účelem vzbuzení větší důvěry u poškozeného uváděl nepravdivou informaci, že je k uvedené obchodní záležitosti zmocněn společností S., čímž vzbudil jeho důvěru a obžalovaný, aniž by svým slibům dostal, nevrátil vylákané finanční prostředky a ponechal si je pro vlastní potřebu, čímž způsobil poškozenému J. J., nar. XY, škodu ve výši 22 300 000 Kč,

2) v období od léta 2015 do 16. října 2015 v úmyslu obohatit se o finanční prostředky poškozeného P. M., nar. XY, vylákal na něm finanční hotovost v celkové výši 13 000 000 Kč, a to pod nepravdivým příslibem obchodní transakce spočívající v koupi fotovoltaické elektrárny D., která je umístěna na pozemku parc. č. XY v obci XY, k. ú. XY, zapsáno na LV XY, a ačkoli v době vylákání této finanční hotovosti na poškozeném P. M. byla již zrušena smlouva o postoupení pohledávky uzavřená dne 12. 8. 2015 mezi spol. S., se sídlem XY, jako postupitelem a spol. S. 7, se sídlem XY, zastoupené obžalovaným K. jako

postupníkem, přesto tvrdil poškozenému, že má předjednáno, že mu společnost S. tuto svoji pohledávku prodá, čímž měl poškozený fotovoltaickou elektrárnu D. získat, kdy součástí těchto nereálných slibů obžalovaného bylo jeho tvrzení, že je k uvedené obchodní záležitosti zmocněn společností S., což se nezakládalo na pravdě, takto vylákal od poškozeného v průběhu měsíce října 2015 částku 3 000 000 Kč v hotovosti a částku 10 000 000 Kč, jež mu byla zaslána dvěma bankovními převody po částkách 5 000 000 Kč ve dnech 15. a 16. 10. 2015 z účtu č. XY na účet společnosti S. 7, vedený u Komerční banky č. XY, a ačkoliv tuto slibovanou obchodní transakci nezajistil, finanční prostředky nevrátil a ponechal si je pro vlastní potřebu, čímž způsobil poškozenému P. M., nar. XY, škodu ve výši 13 000 000 Kč.

2. V případě jednání uvedeného pod bodem I. bylo podle § 44 tr. zákoníku upuštěno od uložení souhrnného trestu vzhledem k trestu uloženému rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 7 T 55/2014, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 7 To 226/2015. Za jednání uvedené pod bodem II. byl obviněný podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 7 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla uložena povinnost uhradit poškozenému J. J. škodu ve výši 19 300 000 Kč a poškozenému P. M. škodu ve výši 13 000 000 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený J. J. se zbytkem nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Proti shora uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze podal obviněný odvolání, které bylo usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 12. 2019, sp. zn. 12 To 49/2019, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

II. Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 12. 2019, sp. zn. 12 To 49/2019, podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání, v němž po rekapitulaci výrokových částí rozhodnutí soudu prvního stupně i soudu odvolacího uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. e) a g) tr. ř. V rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. poukázal obviněný na to, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 13. 2. 2020, sp. zn. 41T 9/2018, mu byl povolen odklad nástupu výkonu trestu odnětí svobody do doby vyhotovení znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví interna a odvětví psychiatrie, a to z důvodu, že dovolatel trpí nevléčitelnou duševní poruchou. Tato byla zjištěna již v předchozí trestní věci obviněného vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 1 T 595/93, v níž bylo usnesením ze dne 25. 9. 2002 rozhodnuto o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody. Přesto v předmětné trestní věci nebyla v celém řízení posouzena otázka přípustnosti trestního stíhání podle § 11 tr. ř. Je tedy nutné provést znalecké zkoumání obviněného ve vztahu k přičetnosti i schopnosti vnímat a chápat smysl trestního řízení, což je ovšem evidentně nad rámec dovolacího řízení.

5. V rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný namítl, že projednávané skutky nenaplňují znaky žádného trestného činu. Odkázal na odůvodnění svého odvolání a s ním související přípisy založené ve spise, které tak „zahrnul do obsahu dovolání, a to v celém rozsahu“. Vady rozhodnutí soudů obou stupňů spatřuje v: a) pomnutí okolností svědčících ve prospěch obviněného, neúplnosti skutkových zjištění a nevypořádání se se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí, b) nepřezkoumatelnosti rozhodnutí, c) nesprávném hodnocení důkazů, když oba soudy

nižších stupňů k některým důkazům přihledly a k některým nikoli, aniž by takový postup odůvodnily, nekriticky převzaly výpovědi poškozených, nezabývaly se rozporu mezi jednotlivými důkazními prostředky a pojaly skutkové závěry, k nimž neexistují důkazní prostředky. V jednotlivostech odkázal na argumentaci obsaženou v odůvodnění odvolání. Skutková zjištění jsou podle obviněného v extrémním rozporu s výstupy provedeného dokazování, čímž došlo k porušení principů spravedlivého procesu. Ačkoli zpochybnění správnosti skutkových zjištění nelze zahrnout do zákonem vymezeného okruhu dovolacích důvodů a dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu zjištěného v průběhu trestního řízení, měl obviněný s odkazem na judikaturu Ústavního soudu za to, že ve věci jde o extrémní nesoulad právních závěrů soudů s učiněnými skutkovými zjištěními, neboť svoji vinu popíral, přitom závěry odsuzujícího rozsudku vychází z výpovědí poškozených, kteří se jej snažili kriminalizovat. Řádné objasnění věci bylo zmařeno též nevyhověním návrhům na provedení důkazů ve prospěch obviněného, resp. takovým důkazům nebyl připsán
patričný
význam.

6. Vzhledem k výše uvedenému obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu i rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a rozhodl „o zastavení trestního stíhání obviněného, event. o jeho zproštění obžaloby a o odkazu poškozených na občanskoprávní
řízení“.

7. Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání po shrnutí dosavadního řízení ve věci a obsahu rozhodnutí obou soudů nižších stupňů, jakož i obsahu dovolání obviněného, k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. uvedla, že duševní porucha pachatele nebrání zahájení jeho trestního stíhání, pakliže ve věci neexistují ještě další důvody uvedené v § 11 a § 11a tr. ř. Z odůvodnění dovolání je možné dovodit, že nebyl dán důvod nepřijatelnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. g) tr. ř. v podobě duševní choroby nastalé až po spáchání činu trvale znemožňující chápat smysl trestního stíhání, neboť obviněný odkazuje na stav svého duševního zdraví zjištěný v roce 2002, tedy tato duševní porucha nenastala „po“ spáchání činu situovaného do období roků 2013 – 2015. Ačkoli tato námitka obviněného nebyla zahrnuta pod důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je otázka zpochybněné přičetnosti významná, neboť se týká samotné podstaty trestní odpovědnosti, jde o otázku právní, posuzovanou na základě provedeného dokazování. Spisový materiál pak neposkytuje poznatky o pochybnostech o duševním stavu obviněného a potřebě jeho znaleckého zkoumání vzhledem k sofistikovaně páchané trestné činnosti a způsobu obhajoby obviněného. Ze zmiňovaných rozhodnutí o upuštění či odkladu trestu odnětí svobody je možno usuzovat toliko na neschopnost nástupu výkonu trestu (což však není předmětem dovolacího řízení), nikoli na absenci
trestní
odpovědnosti.

8. K obviněným uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. státní zástupkyně shrnula, že dovolacími námitkami nemohou být námitky skutkové, jimiž se obviněný snaží dosáhnout jiného hodnocení důkazů oproti soudům nižších stupňů. Pokud navíc odkázal na obsah svého odvolání, Nejvyšší soud se podle usnesení ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. 8 Tdo 587/2012, může zabývat pouze těmi skutečnostmi, které jsou v obsahu dovolání uplatněny v souladu s obsahovými náležitostmi podle § 265f odst. 1 tr. ř. tak, aby byly uvedeny konkrétně přímo v textu dovolání. Obviněný závěr, že se podvodného jednání nedopustil, založil na vlastní interpretaci výsledků dokazování. Přitom soudy podrobně a logicky důkazy zhodnotily a dospěly k přesvědčivému a řádně odůvodněnému závěru o vině obviněného. Soudy nejsou povinny provést veškeré navržené důkazy,

pokud takový postup zdůvodní, a určují rozsah dokazování, aby se nestalo bezbřehým.

9. Ze shora uvedených důvodů státní zástupkyně navrhla dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout. Podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. vyslovila souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

III. Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), a vyhovuje obligatorním náležitostem ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

IV. Důvodnost dovolání

11. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., posoudil Nejvyšší soud dále otázku, zda obviněným uplatněné dovolací důvody lze považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

12. Dovolání z důvodu podle **§ 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.** lze podat, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné.

13. Dovolací důvod podle **§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.** je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí (s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu) vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

14. Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání zásadně mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvouступňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

15. Obecně pak platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení tohoto

dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

16. Z tohoto pohledu je patrné, že argumenty dovolatele zákonnému rozsahu ustanovení § 265b odst. 1 písm. e), g) tr. ř. v podstatné míře neodpovídají, proto Nejvyšší soud shledal, že dovolání bylo částečně podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., a částečně relevantně uplatněnými námitkami uvedené dovolací důvody naplněny nebyly.

17. Za dovolací námitku relevantně uplatněnou je třeba považovat námitku vedeného trestního řízení proti obviněnému, ačkoli toto nebylo přípustné ve smyslu ustanovení **§ 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.** Jak ovšem správně analyzovala již státní zástupkyně, obviněný námitku postavil na tvrzení skutečností stran jeho zdravotního stavu, které nespádají pod důvody nemožnosti vést trestní stíhání, popř. pod důvody vyžadující zastavení trestního stíhání, bylo-li již zahájeno. Uvedený dovolací důvod je dán pro případy vedení trestního stíhání, ačkoli podle zákona nebylo přípustné (tedy pro případy nezákonného vedení trestního stíhání), neboť zde existoval některý z obligatorních důvodů uvedených v § 11 odst. 1, 4 nebo v § 11a tr. ř., které zahájení či vedení trestního stíhání vylučují, přičemž příslušný orgán činný v trestním řízení nerozhodl o zastavení trestního stíhání a došlo k rozhodnutí, které je pro obviněného méně příznivé (zejména k odsuzujícímu rozsudku) a které je rozhodnutím ve věci samé ve smyslu ustanovení § 265a odst. 1, 2 tr. ř. Z širokého výčtu takových důvodů vymezených v ustanoveních § 11 a § 11a tr. ř. s ohledem na dovolací námitku uplatněné obviněným (stav jeho duševního zdraví zjištěný nejpozději v roce 2002 a aktuálně řešený pro účely odkladu výkonu trestu odnětí svobody v průběhu roku 2020) by mohl připadat v úvahu pouze důvod nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy proti tomu (obviněnému), jemuž duševní choroba, která nastala až po spáchání činu, trvale znemožňuje chápat smysl trestního stíhání. Z povahy věci tedy nepřichází v úvahu duševní choroba, kterou avizuje a dokladuje obviněný již nejméně od roku 2002 (na základě znaleckého zkoumání provedeného v témže roce) v souvislosti s upuštěním od výkonu trestu odnětí svobody v jiné jeho trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 1 T 595/93. Chronologicky totiž nemůže jít o duševní chorobu nastalou „po“ spáchání činu, kterého se obviněný dopustil podle skutkových zjištění soudů nižších stupňů v průběhu období od března 2014 do května 2016. Obviněný navíc ani netvrdí ani nedokladuje, že by tato duševní choroba měla mít jakýkoli vliv na jeho schopnost chápat smysl trestního stíhání. Již jen z těchto důvodů se nemůže jednat o důvod nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. g) tr. ř. a tedy ani o naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

18. Dlužno podotknout, že takto vedená argumentace obviněného v celém dosavadním trestním řízení v projednávané věci součástí obhajoby vůbec nebyla, tedy ani v podobě námitky ve smyslu výše uvedeného důvodu nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. g) tr. ř., ani v podobě tvrzení o jeho eventuální nepřičetnosti, coby okolnosti vylučující trestní odpovědnost podle § 26 tr. zákoníku. V posléze zmíněném případě nakonec ani obviněný sám neučinil v rámci dovolání žádných kategorických závěrů, že by byl v době spáchání činů nepřičetný, pouze v návaznosti na tvrzenou nepřipustnost jeho trestního stíhání mimoděk připojuje v příslušné pasáži dovolání (první odstavec čtvrté strany), že „je nutné provést znalecké zkoumání obviněného ve vztahu k přičetnosti jeho jednání i schopnosti vnímat a chápat smysl trestního řízení“. Takto pojatým zpochybněním duševních kvalit obviněného však došlo ke smíšení dvou zcela odlišných právních skutečností, a to jednak hmotněprávní povahy (nepřičetnost obviněného podle § 26 tr.

zákoníku - tedy absence trestní odpovědnosti toho, kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání), jednak povahy procesní [nepřípustnost trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. g) tr. ř., je-li obviněnému trvale znemožněno chápat smysl trestního stíhání v důsledku duševní choroby nastalé až po spáchání činu]. Přitom pouze druhá z uvedených skutečností může být předmětem dovolacích námitek podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Zcela nově zpochybněná přičetnost obviněného je podmínkou jeho trestní odpovědnosti hmotněprávního charakteru, která je předmětem dokazování, přičemž v současném stádiu trestního řízení vyvolaného mimořádným opravným prostředkem (dovoláním), jak správně glosoval sám obviněný, není prostoru pro doplňování dokazování či vyčkávání výsledků nově vyžádaných důkazů. Nelze sice hypoteticky do budoucna vyloučit důkaz, např. v podobě znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, kterým bude relevantně zpochybněna přičetnost obviněného ve vztahu ke spáchání skutků, jimiž byl uznán vinným, nicméně taková skutečnost není důvodem dovolacím ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř., nýbrž by byla skutečností nebo důkazem soudu dříve neznámým, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém nepoměru s účelem trestu ve smyslu ustanovení § 278 odst. 1 tr. ř., tedy by se jednalo o důvod obnovy řízení, jakožto zcela odlišného mimořádného opravného prostředku. Nejvyšší soud přitom zdůrazňuje, že dosavadní námitky obviněného tohoto charakteru byly opřeny pouze o hypotetická zpochybnění kvalit duševního zdraví obviněného, aniž by konkrétní duševní stav (duševní choroba či duševní porucha) byl jednoznačně tvrzen, a navíc tak obviněný činí výlučně v souvislosti s řízením o výkonu trestu odnětí svobody podle § 322 odst. 1 tr. ř., které se odvíjí od předchozí, výrazně starší trestní věci obviněného vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 1 T 595/93, v níž bylo usnesením ze dne 25. 9. 2002 rozhodnuto o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody. V takovém případě jsou však logicky hodnoceny zcela jiné aspekty (konkrétně ohrožení života a zdraví obviněného výkonem trestu odnětí svobody) než jeho přičetnost (tedy způsobilost rozpoznat protiprávnost činu a ovládat své jednání), popř. přípustnost trestního stíhání (tedy způsobilost chápat smysl trestního stíhání). Ani případná budoucí zjištění plynoucí ze znaleckých závěrů stran způsobilosti obviněného vykonat trest odnětí svobody tedy nemohou mít přímý vliv na dosavadní zjištění stran jeho trestní odpovědnosti, ač nelze vyloučit, že mohou být podnětem pro obstarání důkazů týkajících se i této otázky. Tyto úvahy však dalece přesahují rámeček dovolacího řízení vymezený ustanovením § 265b tr. ř.

19. Za daných okolností tedy Nejvyšší soud uzavřel, že byť byla obviněným formálně relevantně uplatněna jeho námitka nepřípustnosti trestního stíhání, dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. materiálně naplněn nebyl.

20. V případě důvodu dovolání podle **§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.** Nejvyšší soud považoval nejprve za potřebné vyjádřit se k samotné koncepci dovolání, která je tvořena kromě generálně tvrzeného tzv. extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými závěry soudů nižších stupňů de facto odkazem na argumentaci uplatněnou obviněným v řízení odvolacím, tedy odkazem na obsah odvolání a s tím souvisejících přípisů obviněného. Jak správně poukázala státní zástupkyně, dovolání je specifický

mimořádný opravný prostředek, jehož obsah je obligatorně stanoven ustanovením § 265f odst. 1 tr. ř. V dovolání tak musí být vedle obecných náležitostí (§ 59 odst. 3 tr. ř.) podání uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr. ř., o které se dovolání opírá. Nejvyšší soud je pak uplatněnými dovolacími důvody a rozsahem námitek dovolatele vázán. Povahu tohoto opravného prostředku reflektuje též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. 8 Tdo 587/2012 (publikované pod č. 46/13 Sb. rozh. tr.), podle kterého se Nejvyšší soud může v dovolání zabývat jen těmi skutečnostmi, které jsou v obsahu dovolání uplatněny v souladu s obsahovými náležitostmi dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř. tak, aby byly uvedeny konkrétně přímo v textu dovolání. Z těchto důvodů dovolatel nemůže svou námitku opírat jen o odkaz na skutečnosti uplatněné v řádném opravném prostředku či v jiných podáních učiněných v předcházejících stádiích řízení, a to ani v závěrečných řečech v řízení před soudem prvního či druhého stupně. Přitom přesně o takovou situaci se v dané věci jedná, neboť obviněný tvrzený dovolací důvod opřel téměř výlučně o argumentaci obsaženou v jeho odvolání, na niž „odkazuje“. Nejvyšší soud tak vycházel na základě shora uvedeného z obsahu dovolání bez přihlédnutí k argumentaci, která nebyla přímo zakomponována do textu
dovolání.

21. V tomto ohledu námitky obviněného, které uplatnil s poukazem na uvedený dovolací důvod, nemohly obstát. Jednalo se předně o jeho výhrady, jimiž zpochybňoval správnost a přesvědčivost odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů. Nejvyšší soud v tomto směru připomíná, že dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné (srov. § 265a odst. 4 tr. ř.). Stejně tak je třeba odvolací námitky obviněného (byť dovolacím soudem nemohly být detailně posuzovány z důvodů uvedených výše) vnímat jako zamýšlenou podstatu jeho dovolací polemiky se způsobem hodnocení důkazů soudy nižších stupňů. Měly-li být tyto námitky totožné, přičemž soudy se s těmito námitkami v předchozím řízení již náležitě vypořádaly, jde zpravidla o dovolání, které je zjevně neopodstatněné (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. 5 Tdo 86/2002).

22. Nejvyšší soud připouští, že shora zmíněná zásada, s níž přistupuje k hodnocení skutkových námitek, se nemusí uplatnit bezvýhradně, a to v případě zjištění, že nesprávná realizace důkazního řízení má za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu dotčení zásadních požadavků spravedlivého procesu. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu se rozhodování o mimořádném opravném prostředku nemůže ocitnout mimo rámec ochrany základních práv jednotlivce a tato ústavně garantovaná práva musí být respektována (a chráněna) též v řízení o všech opravných prostředcích (k tomu viz např. nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 125/04, I. ÚS 55/04, I. ÚS 554/04). Ústavní soud vymezil taktéž zobecňující podmínky, za jejichž splnění má nesprávná realizace důkazního řízení za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu dotčení postulátů spravedlivého procesu. Podle Ústavního soudu tak lze vyčlenit případy důkazů opomenutých, případy důkazů získaných, a tudíž posléze i použitých v rozporu s procesními předpisy a konečně případy svévolného hodnocení důkazů provedeného bez jakéhokoliv akceptovatelného racionálního logického základu (k tomu srov. například nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 177/04, sp. zn. IV. ÚS 570/03, sp. zn. I. ÚS 520/06, a zejména stanovisko pléna Ústavního soudu Pl. ÚS-st. 38/14 ze dne 4. 3. 2014, publikované pod č. 40/2014 Sb.).

23. Pochybení podřaditelná pod výše zmíněné vady však Nejvyšší soud v dané věci neshledal.

24. Předně bylo možno vycházet pouze z výslovně formulovaných námitek obsažených v dovolání obviněného, které jsou ryze obecného charakteru a kopírující zákonnou dikci důvodů odvolání podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. Obviněným však nebylo nijak specifikováno, v čem např. spočívá neúplnost skutkových zjištění, nevypořádání se se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí či nesprávné hodnocení důkazů vedoucí až k tzv. extrémnímu rozporu. V této věci Nejvyšší soud neshledal žádný, už vůbec ne extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy. Z odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů (body 47. - 53. rozsudku soudu prvního stupně, body 10. - 28. usnesení odvolacího soudu) vyplývá přesvědčivý vztah mezi jimi učiněnými skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů. Je zjevné, že soudy postupovaly při hodnocení důkazů důsledně podle § 2 odst. 6 tr. ř. a učinily skutková zjištění, která řádně zdůvodnily. Důkazy hodnotily podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a v odůvodnění rozhodnutí v souladu s požadavky § 125 odst. 1 tr. ř. vyložily, jak se vypořádaly s obhajobou obviněného a proč jí neuvěřily. Proto jejich rozhodnutí nelze považovat za nedostatečně odůvodněná a nepřezkoumatelná. Soudům nižších stupňů ničeho nelze vytknout ani z hlediska respektování zásady presumpce neviny (§ 2 odst. 2 tr. ř., § 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a z ní plynoucího pravidla *in dubio pro reo*, jež jsou dozajista pilířem spravedlivého trestního řízení. Pravidlo *in dubio pro reo* znamená, že není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, nutno rozhodnout ve prospěch obviněného (srov. nález Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01). Platí také, že jakkoli vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok (nález Ústavního soudu ze dne 13. 5. 1998, sp. zn. IV. ÚS 36/98). Jinak řečeno, trestní řízení vyžaduje v tomto ohledu ten nejvyšší možný stupeň jistoty, který lze od lidského poznání požadovat, alespoň na úrovni obecného pravidla „prokázání mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost“ (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. IV. ÚS 260/05, ze dne 12. 1. 2009, sp. zn. II. ÚS 1975/08, ze dne 8. 8. 2013, sp. zn. II. ÚS 2142/11, aj.).

25. Soudy nižších stupňů zcela správně vycházely z uceleného řetězce důkazů svědčících o vině obviněného. Ten tvoří zejména trestnou činnost podrobně mapující suma listinných důkazů, dokladující mj. zejména kontraktní historii obviněného i relevantní finanční toky a dispozici s finančními prostředky jak obviněným tak poškozenými, dále pak především obsahově totožné a co do věrohodnosti nezpochybněné obviněného usvědčující svědecké výpovědi celkem tří různých poškozených – J. M., J. J. a P. M. Tito popsali jednání obviněného shodně, ač se navzájem neznají, a těžko tak v korespondenci s důkazy dalšími (tj. důkazy listinnými i četnými svědeckými výpověďmi potvrzujícími podvodný charakter jednání obviněného vůči poškozeným – zejména A. M., D. E., R. K., popř. potvrzujícími obviněným popírané převzetí finančních prostředků – zejména G. S., F. Š., T. J., M. H.) přisvědčit obecnému tvrzení obviněného, že se poškození pouze snaží jej kriminalizovat. V tomto ohledu lze plně odkázat na výše zmíněné pasáže odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů. Tvrzení extrémního nesouladu právních závěrů s učiněnými skutkovými zjištěními dominantně obviněný postavil na tom, že svou vinu popřel, přitom soudy vycházely z usvědčujících výpovědí poškozených. Akceptace takové

argumentace by ovšem ad absurdum znamenala, že nelze hodnocením důkazů dospět k závěru o vině obviněného, pokud ten uplatní ve své výpovědi trestnou činnost popírající stanovisko. Takový závěr samozřejmě není možný ani přípustný, když je třeba trvat na procesu hodnocení důkazů způsobem předvídaným v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. V tomto zákonném rámci se oba soudy nižších stupňů pohybovaly a zákonem vyžadovaným nárokům na hodnocení důkazů plně dostály.

26. Na těchto závěrech ničeho nemění ani námitka, že soudy nemohly zohlednit k návrhu obhajoby neprovedené důkazy, které mohly svědčit ve prospěch obviněného. Návrhy na doplnění dokazování v hlavním líčení před soudem prvního stupně uplatněny nebyly (viz protokol o hlavním líčení ze dne 4. 4. 2019, č. l. 2615), k tomuto došlo ze strany obviněného teprve u veřejného zasedání konaného před odvolacím soudem dne 3. 12. 2019 (viz č. l. 2718) a o takových návrzích bylo procesně adekvátně rozhodnuto podle § 216 odst. 1 tr. ř. (viz č. l. 2719) usnesením, podle kterého ve věci další důkazy prováděny nebudou. Ačkoli tedy explicitně obviněný nevznesl námitku tzv. opomenutých důkazů, tedy že by důkazy nebyly provedeny bez náležitého odůvodnění odvolacího soudu, přesto Nejvyšší soud doplňuje, že ani podle judikatury Ústavního soudu (viz např. náleze ze dne 20. 5. 1997, sp. zn. I. ÚS 362/96, usnesení ze dne 25. 5. 2005, sp. zn. I. ÚS 152/05) není soud v zásadě povinen vyhovět každému důkaznímu návrhu. Obviněný se pak toliko obecně domáhá odlišného hodnocení důkazů v jeho prospěch s tím, že jaksi hypoteticky by takovému způsobu hodnocení důkazů mohly napomoci důkazy, které nebyly soudem akceptovány. V této konkrétní trestní věci, jak již bylo uvedeno, je však třeba učinit závěr o dostatečné šíři i intenzitě důkazního řízení, které je plně dostačující k přesvědčivému závěru o vině obviněného bez přetrvávajících důvodných pochybností.

27. Stejně tak nelze shledat deficitním vztah formulace skutkové věty všech bodů, jimž byl obviněný uznán vinným, s právní větou a tím i požitou právní kvalifikací. Soud prvního stupně totiž náležitě v korespondenci s podanou obžalobou popsal, jakého jednání se obviněný vůči poškozeným dopustil, tedy po jaké prezentaci vlastní osoby a možností obstarat poškozeným jejich finanční zájmy od nich inkasoval konkrétní částky, které si ponechal pro vlastní potřebu, ačkoli si byl vědom, že jím přislíbená plnění či zprostředkování jiných hodnot nesplní a nemůže splnit a vyinkasované prostředky nevrátí. Způsobená škoda byla u jednotlivých skutků přesně vyčíslena a správně kvalifikačně posouzena podle § 138 odst. 1 tr. zákoníku. Takto koncipovaná skutková věta plně koresponduje s použitou právní kvalifikací zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku a § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku a nelze přisvědčit tvrzenému extrémnímu rozporu mezi nimi.

28. Dlužno pak dodat, že není úkolem Nejvyššího soudu coby soudu dovolacího, aby jednotlivé důkazy znovu reprodukoval, rozebíral, porovnával a vyvozoval z nich vlastní skutkové závěry. Podstatné je, že soudy nižších stupňů hodnotily provedené důkazy v souladu s jejich obsahem, že se nedopustily žádné deformace důkazů, že ani jinak nevybočily z mezí volného hodnocení důkazů a že své hodnotící závěry jasně a logicky vysvětlily. To, že způsob hodnocení provedených důkazů nekoresponduje s představami dovolatele, není dovolacím důvodem a samo o sobě závěr o porušení zásad spravedlivého procesu a o nezbytnosti zásahu Nejvyššího soudu neopodstatňuje.

29. Pokud ve shora popsaném rozsahu dovolatel svoji domněnku o existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spočívajícího v nesprávném právním posouzení

skutku nebo v jiném nesprávném hmotněprávním posouzení založil na polemice se skutkovými zjištěními soudů, tedy v tomto rozsahu bylo dovolání podáno z jiného důvodu, než uvedeného v § 265b tr. ř.

30. Se zřetelem k rozvedeným skutečnostem Nejvyšší soud konstatuje, že dovolání obviněného bylo podáno dílem z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., dílem relevantně uplatněnými námitkami dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. naplněn nebyl. Proto dovolání jako celek podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Rozhodl tak v neveřejném zasedání za splnění podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož *v odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí.*

Poučení: Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 27. 10. 2020

JUDr.
předseda senátu

Vladimír

Veselý

Vypracoval:
Mgr. Pavel Göth